

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ РОЗРОБКОЮ ВИРОБНИЧОЇ СТРАТЕГІЇ БІЗНЕС-ОРГАНІЗАЦІЇ

Бондар Дмитро Олександрович,
студент 4-го курсу,
Кандидат економічних наук, професор

Шершньова Зоя Євгенівна
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

У сучасному динамічному бізнес-середовищі, де зміни технологій, конкуренції та вимог споживачів зростають, навіть в умовах воєнного стану в Україні, розробка ефективної виробничої стратегії для бізнес-організацій є надзвичайно важливою. Виробнича стратегія відіграє ключову роль у сукупності функціональних стратегій підприємства, оскільки вона спрямована на досягнення ефективності та конкурентоспроможності виробничих процесів. Ця стратегія визначає способи організації виробничих операцій, вибір технологій, управління ресурсами та удосконалення процесів для досягнення стратегічних цілей підприємства. Метою цієї публікації є обґрунтування особливостей розроблення виробничої стратегії та її значення для сучасних бізнес-організацій в умовах воєнного стану.[1, 2, 3]

Процес управління розробкою виробничої стратегії бізнес-організації залежить типу стратегічного мислення, який домінує у ній. Стратегічне мислення бізнес-організацій може мати різні характеристики, залежно від того, як керівники реагують на зміни у зовнішньому середовищі та внутрішньому потенціалі на основі свідомого вибору методів та інструментів. За цим критерієм можна виділити три основних типи стратегічного мислення: реактивне, активне та проактивне.

Реактивне стратегічне мислення полягає в тому, що бізнес-організація реагує на зміни, коли вони вже відбулися або коли вони стають актуальними. Цей тип стратегічного мислення характеризується відсутністю передбачування та відповіді на зміни тільки у випадку їх негативного впливу на бізнес. У контексті формування виробничої стратегії це означає, що бізнес-організація спрямовує свої зусилля на коригування виробничих процесів та стратегій у випадку, коли вони стикаються з проблемами або перешкодами. Такий підхід може бути менш ефективним у довгостроковій перспективі, оскільки він не передбачає можливих змін та можливостей, які можуть виникнути у майбутньому, тобто може перешкоджати керованому розвитку.

Активне стратегічне мислення передбачає пошук можливостей для розвитку та вдосконалення виробничих процесів, навіть якщо немає прямої потреби в їх зміні на даний момент. Бізнес-організація активно вивчає ринкові тенденції, технологічні інновації та інші фактори, щоб визначити можливості для підвищення ефективності та конкурентоспроможності. У контексті формування виробничої стратегії цей підхід означає, що бізнес-організація активно шукає

нові ідеї та стратегії для вдосконалення виробничих процесів та використання можливостей ринку, в тому числі для подальшої диверсифікації.

Проактивне стратегічне мислення виявляється в тому, що бізнес-організація відповідає на зміни швидко та ефективно, передбачаючи їхні можливі наслідки та адаптуючись до них заздалегідь. Цей тип стратегічного мислення відображає високий рівень аналітичності та гнучкості в управлінні. У контексті виробничої стратегії це означає, що бізнес-організація не лише реагує на зміни в середовищі, але й активно працює над створенням нових можливостей та виробничих підходів, що дозволяють їй залишатися конкурентоспроможною у майбутньому.

Кожен із цих типів стратегічного мислення може мати свої переваги та обмеження, і вибір конкретного підходу залежить від характеру діяльності та стратегічних цілей бізнес-організації.

Описані вище типи управлінських підходів до формування стратегії розвитку бізнес-організації наведено на рис. 1.

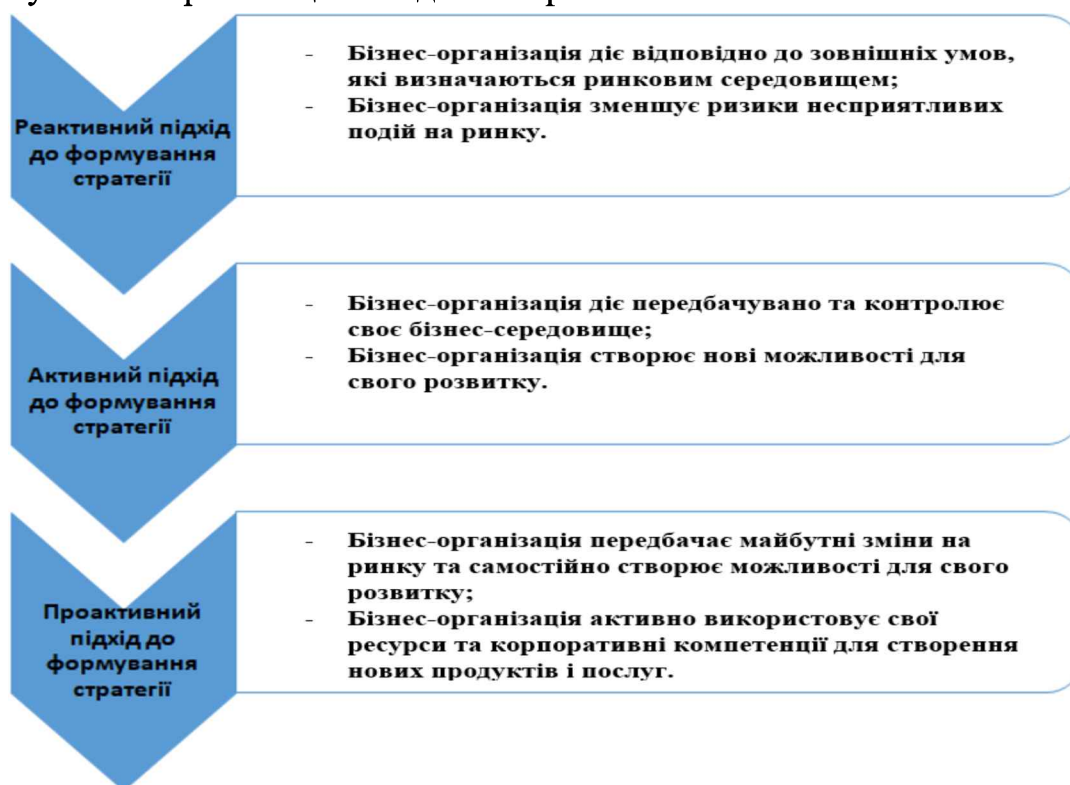

Рисунок 1. Підходи до формування виробничої стратегії бізнес-організації залежно від типу управлінського мислення

Джерело: розроблено автором самостійно

Процес формування виробничої стратегії бізнес-організації передбачає послідовну реалізацію кількох кроків, що забезпечують систематичний та об'єктивний підхід до визначення стратегічних напрямків діяльності.

1. Формулювання візії й місії організації є першим кроком у процесі формування стратегії. Візія визначає бажаний майбутній стан компанії, а місія визначає основне призначення і цінності організації. Причому ми вважаємо, що для виробничої стратегії слід використовувати «широке» формулювання місії.

2. Обґрунтування цілей, що їх необхідно досягти для можливої реалізації візії та виконання місії. Цілі мають бути конкретними, вимірюваними, досяжними, релевантними та обмеженими за часом (SMART).

3. Здійснення стратегічного аналізу, який включає зовнішній та внутрішній аналіз у взаємозв'язку, а також аналіз конкурентоспроможності. Він допомагає зрозуміти параметри загального зовнішнього та внутрішнього середовища (з акцентом на ринкове середовище), визначити сильні та слабкі сторони компанії та ідентифікувати можливості та загрози (для побудови стратегічного балансу на основі SWOT - аналізу).

4. Прогнозування тенденцій змін найсуттєвіших факторів, обраних в процесі стратегічного аналізу для уточнення цілей розвитку бізнес - організації

5. Аналіз і оцінка стратегічних альтернатив передбачає розгляд дрізних можливих шляхів дії (на основі вибору необхідних та доступних для компанії методів здійснення стратегічного процесу) та їхніх наслідків для досягнення стратегічних цілей.

6. Вибір стратегії полягає в обранні оптимального варіанту дій, який найкращим чином відповідає потребам та можливостям організації.

7. Конкретизація стратегії у вигляді плану (проекту або програми, зміст яких визначається особливостями обраної стратегії) включає обґрунтування обсягів матеріальних та нематеріальних ресурсів, необхідних для реалізації обраної стратегії, визначення послідовності дій досягнення цілей завдяки її виконання

8. Реалізація стратегії передбачає запровадження запланованих дій та виконання стратегічного плану. Контроль реалізації стратегії включає в себе постійний моніторинг та оцінку виконання стратегії, щоб вчасно виявляти відхилення від поставлених цілей та коригувати стратегію за необхідності.

Цей послідовний процес є достатньо універсальним [2] та допомагає бізнес-організаціям будувати стратегічний процес, коригувати ОСУ на основі його змін, Це стосується й зміп у плануванні розвитку виробничої підсистеми на основі відповідної виробничої страегії

Література:

1. Жихарева В.В. Формування стратегії розвитку підприємства в умовах невизначеності. *Економіка та суспільство*. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/9_ukr/73.pdf

2. Шершньова З.Є. «Стратегічний набір» функціональної стратегії: необхідність розробки та змістовна характеристика. К.: КНЕУ, «Вчені записки» вип.. 9, 2007, 156 с., с. 111 - 117

3. Шершньова З.Є. Комплексні стратегії у стратегічному розвитку інтегрованих корпоративних структур. URL: http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/pdfbase/2017/2017_2_2/jrn/pdf/21.pdf